
RITDÓMUR

Helga Hilmisdóttir

Íslenskt orðanet – ný veforðabók yfir vensl orða

Jón Hilmar Jónsson. 2016–. *Íslenskt orðanet: ordanet.arnastofnun.is*.

1 Inngangur

Upphaf veforðabókarinnar *Íslenskt orðanet* (<http://ordanet.arnastofnun.is>) má rekja til tveggja orðabóka um íslenska málnotkun, annars vegar *Orðastaðar* (1. útg. 1994; 2. útg., aukin og endurskoðuð 2001) og hins vegar *Orðaheims* (2002) sem seinna voru sameinaðar í *Stóru orðabókinni um íslenska málnotkun* (2005). Orðanetið er þó ekki aðeins rafræn útgáfa á fyrri verkum heldur er einnig um nýja úrvinnslu að ræða sem byggir á nýstárlegri greiningu gagna. Vefurinn var opnaður formlega í desember 2016 en er þó eins og allir lifandi vefir í stöðugri þróun. Enn er verið að bæta við efni og lagfæra og því er ekki hægt að líta á orðabókina sem endanlega útgáfu á sama hátt og útgefið verk á prenti.

Íslenskt orðanet er margþættur vefur og það getur tekið notandann nokkurn tíma að setja sig inn í alla þá möguleika sem það býður upp á. Í þessum ritdómi verður því fyrst fjallað um uppbyggingu vefsins

og hvers konar upplýsingar þar er að finna áður en vikið verður að flettuváli, tæknilegri útfærslu og notkunarmöguleikum.

2 Orð og orðasambönd í flettulista

Íslenskt orðanet er fyrst og fremst hugsað sem málbeitingarorðabók, þ.e. orðabók sem fólk sem er að skrifa texta getur leitað í til að fá hugmyndir að hentugu orðalagi. Orðanetið birtir því ekki skilgreiningar á orðum og orðasamböndum eins og finna má í hefðbundnum orðabókum. Þess í stað fær notandinn upplýsingar um vensl flettunnar við önnur orð og orðasambönd (sjá umfjöllun um *Orðastað* og *Orðaheim* hjá Jóhannesi Gísla Jónssyni 2005:122).

Þegar notendur opna orðanetið birtist þeim mjög einföld síða. Á miðjum skjánum er spurt „hvornig er þetta orðað?“ og þar fyrir neðan er reitur þar sem skrifa má inn leitarorð. Hér er notendum boðið að leita að „samstæðum orðum og orðasamböndum og tengja þau við hugtök og merkingarflokka“ eins og segir á síðunni. Í leitargluggann geta notendur slegið inn eitt eða fleiri orð til að finna orð í flettulista orðanetsins en hann hefur að geyma rösklega 215.000 flettur. Hver fletta er merkingarlega einræð sem þýðir að orð eins og *vatn*, sem getur haft tvær ólíkar merkingar, skiptist í tvær flettur (‘rennandi vatn’ og ‘stöðuvatn’).

Á *Mynd 1* sést það sem birtist þegar notandinn hefur slegið inn leitarorðið *sjálfsagi*. Hann fær þá fjórar flettur.

hvornig er þetta orðað?

sjálfsagi



Nafnorð

sjálfsagi kk HUGTAK

hafa **sjálfsaga**

skortur á **sjálfsaga**

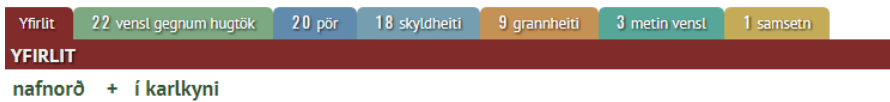
sýna **sjálfsaga**

Mynd 1. Flettulisti fyrir nafnorðið *sjálfsagi*.

Flettur geta bæði verið einyrtar eins og nafnorðið *sjálfsagi* (um 115.000 flettur) eða fleiryrtar eins og orðasamböndin *skortur á sjálfsaga* og *sýna sjálfsaga* (um 100.000 flettur). Á *Mynd 1* er flettulistinn frekar stuttur en ef um mjög algengt orð er að ræða getur hann orðið mun lengri eins og t.d. fyrir sögnina *búa* sem sýnir 136 flettur.

Þegar notandinn smellir á ákveðna flettu af listanum birtist myndrænt yfirlit yfir vensl flettunnar. Fyrir ofan myndina eru svo nokkrir flipar þar sem notandinn getur valið mismunandi venslaflokka eins og sjá má á *Mynd 2*.

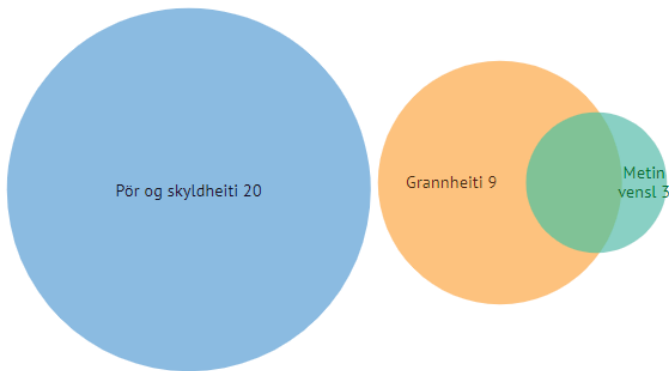
sjálfsagi no kk



Lýsing flettunnar er fölgín í því sem fram kemur undir flipunum hér fyrir ofan.

Flettunnar venslast hver við aðra á ýmsan hátt og oft í ólíkum venslategundum.

Í Orðanetinu er sýnt með myndrænu yfirliti hvernig þrjár náskyldar venslategundir eiga það til að skarast.



Mynd 2. Myndrænt yfirlit orða og orðasambanda sem hafa vensl við nafnorðið *sjálfsagi*.

Með því að smella á flipana getur notandinn kallað fram eftirfarandi lista: 1) vensl gegnum hugtök, 2) pör, 3) skyldheiti, 4) grannheiti, 5) metin vensl, 6) samsetningar og 7) setningargerð. Fliparnir birtast þó ekki allir við hverja flettu heldur fer fjöldi þeirra eftir venslum flettunnar við önnur orð.

Heitin sem um ræðir eru misgagnsæ og því er brýnt að útskýringarnar séu einfaldar og greinargóðar og uppröðunin þannig að mikilvægustu upplýsingarnar séu aðgengilegar og áberandi. Til dæmis

mætti velta fyrir sér hvort fliparnir komi í réttri röð og hvort ástæða væri til þess að færa „Grannheiti“ og „Metin vensl“ framar? Og mætti jafnvel hugsa sér að breyta síðara nafninu í „Samheiti og andheiti“ þar sem „Metin vensl“ segja hinum venjulega notanda ósköp lítið? Listann yfir parasamböndin mætti hins vegar setja á minna áberandi stað þar sem tilgangur þeirra lýtur fyrst og fremst að úrvinnslu efnisins. Yfirlitsmyndina sem nú kemur upp fyrst mætti færa aftar.

3 Hugtök

Með því að smella á flipann „Vensl í gegnum hugtök“ kallar notandinn fram lista yfir orð og orðasambönd sem falla undir sama hugtak og flettan sem verið er að skoða. Þeir sem þekkja *Orðaheim* og *Stóru orðabókina um íslenska málnotkun* kannast hér við sams konar lista og þar er að finna. Sem dæmi má nefna orðasambandið *sýna sjálfsaga* sem leiðir notandann að hugtakiinu SJÁLFSAGI eins og sýnt er á *Mynd 3*.

SJÁLFSAGI (22)			Venslaðar flettur í gegnum pör			Tengd HUGTÖK		
-	Óháð orðflokki 22	+	-	Óháð orðflokki 202	+	-	Raðað eftir vægi 163	+
aga sig			agi 1			LÍFERNISBETRUN 20		
beygja lund sína			auka <bilíó; framleiðsluna>			DUGUR 10		
brjóta egg af oflæti sínu			axla ábyrgð			DUGNAÐUR 7		
brjóta lund sína			ábyrgð			FRAMTAKSSEMI 7		
brjóta odd af oflæti			ábyrgðarkennd			UMBÆTUR/ÚRBÆTUR 7		
brjóta vilja sinn			ástunda <heildarleika, reglusemi>			FRAMMISTADA 6		
gera <miklar> kröfur til sjálfs sín			átta sig			ÓSÉRHLFNI/FÖRNFYSI 14		
hafa sjálfsaga			átta sig á <þessu>			SKIPULAGNING/REGLUFESTA 6		
hafa <gjindir og fýsnir> í taumi			berjast			VIT/SKYNSEMI 6		
harður við sjálfan sig			betra lífni sitt			ALÚÐ 5		
sannagaður			betrumæta <ástandi>			ÁKVEÐNI 5		
sjálfsafneitun			bíta á jaxlínn			ÁRANGUR 5		
sjálfsstjórn 2			bíta á vörina			FYRIRHYGGJA 5		
sjálfsuppeldi			bíta frá sér			LAGFÆRING 5		
sjálfsögun			bregðast <vel> við <þessu; þessari beiðni>			STILLING 17		
sýna sjálfsaga			bretta upp ermar			MÁLAFYLGA 4		

Mynd 3. Flettulisti fyrir hugtakið SJÁLFSAGI.

Þegar notandinn skoðar hugtakið SJÁLFSAGI birtast þrjár dálkar á skjánum. Fyrsti dálkurinn sýnir 22 orð og orðasambönd sem falla undir hugtakið. Annar dálkurinn sýnir 202 flettur sem hafa verið notaðar í parasamböndum með orðum úr fyrsta dálki. Á þessum lista má því finna orð og orðasambönd sem ekki beinlínis falla undir hugtakið SJÁLFSAGI en eru þó merkingarlega tengd eins og t.d. *fyrirhyggja* og *bíta*









á jaxlinn. Að lokum getur notandinn skoðað þriðja dálkinn þar sem sjá má lista yfir tengda hugtakaflokka. Þar kennir ýmissa grasa eins og t.d. LÍFERNISBETRUN og SKIPULAGNING/REGLUFESTA. Eins og sjá má á *Mynd 3* birtast 163 mismunandi hugtakaflokkar sem á einhvern hátt tengjast hugtakinu SJÁLFSAGI. Sumir þessara flokka virðast þó ekki hafa augljósa tengingu við upprunalega leitarorðið eins og t.d. SVIPBRIGÐI og VELVILD. Hér mætti ef til vill hugsa sér að takmarka niðurstöðurnar við 10–15 tengda flokka eins og gert er í prentuðu útgáfunum af *Orðaheimi* og auðvelda notendum þannig yfirsýn yfir efnið.

Hvað hugtökin sjálf varðar þá er það viss ókostur að notandinn hafi ekki neina yfirsýn yfir nöfnin á flokkunum eða fjölda þeirra (sjá einnig umfjöllun Jóhannesar Gísla Jónssonar 2005:128 um skörun á milli flokka). Stundum getur verið erfitt að finna flokka sem leitað er að og ef til vill mætti útbúa lista yfir öll hugtökin og birta á vefnum fyrir mjög áhugasama notendur.

4 Vélræn greining gagna

Helsta nýjungin í *Íslensku orðaneti* er að venzl orða eru ekki aðeins metin huglægt af orðabókarhöfundu heldur eru þau einnig fundin með annars konar úrvinnslu gagna. Þetta er gert með því að bera saman orðasambönd í gagnasöfnum orðanetsins. Þessir venzlaflokkar eru kallaðir „grannheiti“ og „skyldheiti“.

Grannheiti og *skyldheiti* eru ný hugtök í íslensku sem eiga sér engar fyrirmyndir í öðrum tungumálum og því er hér um nýstárlega hugmynd að ræða. Grunnhugmyndin er sú að orð sem koma fyrir í sams konar umhverfi séu merkingarlega skyld. Sem dæmi skulum við skoða *Mynd 4* sem sýnir grannheiti flettunnar *rigning*.

Tilvik	Sjá tilvik	Grannheiti
16		úrkoma
15		regn
9		úrfelli
5		rigningar
2		bleyta
2		rigningatíð
2		slagviðri
2		suddi

Mynd 4. Grannheiti flettunnar *rigning*.

Eins og myndin sýnir eru nafnorðin *úrkoma*, *regn*, *úrfelli* og *rigningar* algengustu grannheiti flettunnar *rigning*. Samkvæmt listanum eru sextán tilvik í gagnagrunninum þar sem *rigning* og *úrkoma* koma fyrir í sams konar umhverfi. Með því að smella á tengilinn getur notandinn kallað fram þessi dæmi og lagt á þau eigið mat. Þar má nefna dæmi eins og a) *áköf rigning* – *áköf úrkoma*, b) *langvarandi rigning* – *langvarandi úrkoma*, c) *rigning og leysingar* – *úrkoma og leysingar* og d) *rigning og þoka* – *þoka og úrkoma*. Fyrir notendur sem eru að leita að merkingarlega náskyldum flettum eru þessir listar mjög gagnlegir. Oft er gott að bera þá saman við samheiti orðanna sem í þessu tilfelli eru *regn*, *úrfelli*, *úrkoma* og *væta*. Síðarnefndi flokkurinn er byggður á huglægu mati orðabókarhöfundar og má því finna undir flípanum „Metin vensl“. Mikilvægt er fyrir notendur að gera sér grein fyrir þessum mun á grannheitum og samheitum því að þegar grannheiti orða eru skoðuð koma oft upp orð sem við fyrstu sýn virðast hafa lítil tengsl við flettuna og myndu tæpast teljast til samheita. Sem dæmi má nefna flettuna *köttur* sem sýnir grannheiti eins og *kettlingur*, *dvergur* og *smámenni*. Þegar smellt er á orðin kemur í ljós að orðin koma öll fyrir í orðasamböndunum *vera köttur/kettlingur/dvergur/smámenni að vexti*.

Skyldheiti orða eru samkvæmt orðanetinu „[a]ðrar flettur sem flettan tengist í gegnum parasambönd með sameiginlegum félögum“ (undir flípanum „skyldheiti“). Skyldheiti eru því orð sem eru á sama merkingarsviði og flettan. Mynd 5 sýnir skyldheiti flettunnar *rigning*.

Sameiginlegir félagar	Hlutfall	Myndrit	Skyldheiti
14 (af 61)	23,0%		rok
13 (af 44)	29,5%		bleyta
13 (af 57)	22,8%		næðingur
13 (af 52)	25,0%		þoka
12 (af 79)	15,2%		kuldi
12 (af 162)	7,4%		ófærð
11 (af 111)	9,9%		óveður
11 (af 48)	22,9%		nepja
10 (af 34)	29,4%		snjókoma

Mynd 5. Skyldheiti flettunnar *rigning*.

Eins og myndin sýnir eru skyldheitin orð eins og *rok*, *kuldi* og *þoka* sem koma fyrir í eftirfarandi parasamböndum (sjá flípa merktan „pör“): *rok og rigning*, *rigning og kuldi* og *rigning og þoka*. *Rok*, *kuldi* og *þoka* eru því skyldheiti flettunnar *rigning* og tilheyra sama merkingarsviði þótt þau geti engan veginn talist samheiti. Skyldheitin geta þó sagt

ýmislegt um notkunarsvið flettunnar og gefið notendum hugmyndir um hverslags hugrenningatengsl þau vekja. Ef orðið *kynvillingur* er skoðað í orðanetinu fáum við t.d. upp orð eins og *eiturlyffjaneytandi*, *glæpamaður*, *klámhundur*, *morðingi*, *utangarðsmaður*. Af þessum orðalista má draga þá ályktun að nafnorðið *kynvillingur* feli í sér mjög niðrandi merkingu og endurspegli þannig gömul og úrelt viðhorf.

5 Flettuvall

Þar sem orðanetið byggir að miklu leyti á dæmum úr *Ritmálssafni Orðabókar Háskólans* og af *Tímarit.is* (sem nær aftur á 18. öld) er orðfærið oft gamalt. Slíkt er að sjálfsgöðu kostur fyrir þá sem leita að upplýsingum um íslenska málnotkun í gegnum tíðina og vefurinn á eftir að nýtast þeim vel sem vinna með eldri texta eða hafa áhuga á málsögu. Sem dæmi má nefna hugtakið SKILNAÐARKVEÐJA þar sem finna má gamlar kveðjur eins og *far vel* og *far heill* og *lukkudrjúgur* en hvergi er minnst á kveðjur sem heyrast meira í dag eins og *bless* og *bæ*. Eins hefur lítil áhersla verið lögð á hversdagsleg fyrirbæri eins og *vera hjá dagmömmu* eða *hafa sameiginlegt forræði* og athafnir sem tengjast nýrri tækni eins og *vafra/hanga á netinu*, *spjalla á netinu/Skype/MSN* og *hlaða/hala niður tónlist*.

Úr því að orðabókin er hugsuð sem málnotkunarorðabók, þ.e. gagnagrunnur til að finna heppilegt orðalag í rituðu máli, þá verður leitin að fara fram í gegnum virkan orðaforða markhópsins. Hér mætti því velta fyrir sér hvort ekki mætti bæta inn orðum og orðasamböndum sem eru mikið notuð í dag, ekki síst í útvarpi og sjónvarpi. Sem dæmi má nefna orðasambönd eins og *fá upp í kok af <einhverju/einhverjum>*, *<einhver/eitthvað> á að njóta vafans* og nýjar tökuþýðingar eins og *hugsa út fyrir kassann* og *bera saman appelsínur* og *epli*. Þessi orðasambönd gætu þá leitt notandann að öðrum orðum og orðasamböndum svipaðrar merkingar.

6 Tæknileg útfærsluatriði

Hvað tæknilega útfærslu vefsins varðar vil ég aftur leggja áherslu á að orðanetið er margþætt orðabók og það hefur án efa kostað mikla vinnu að koma öllum eiginleikum vefsins saman í eina heild. Þó eru tvö atriði sem ég teldi brýnt að skoða betur.

Annars vegar er það töluverður ókostur að hver flipi eða undirsíða sé ekki með sína eigin vefslóð. Þetta veldur því að erfitt getur verið að fara aftur á bak á fyrri síðu. Í stað þess að lenda beint á þeirri síðu sem notandinn var áður á opnast stundum aðalsíða flettunnar og stundum kemur upp villa. Eins er ógerningur fyrir notendur að deila ákveðnum síðum með öðrum á samfélagsmiðlum eða senda tengla í tölvupósti. Vefsíðurnar koma reyndar mjög vel út á prenti en nú á dögum fer mikilvægt kynningarstarf einmitt fram á vefmiðlum þannig að það er óheppilegt að notendur geti ekki deilt áhugaverðum síðum með vinum og vandamönnum.

Hins vegar finnst mér að þróa mætti betur orðaleit vefsins. Í leiðbeiningum orðanetsins er tekið fram að vefsíðan bregðist við innslætti staf fyrir staf. Þetta er rétt upp að vissu marki. Þegar notandinn hefur slegið inn textastreng sem vefurinn þekkir sem sjálfstætt orð birtist flettulisti yfir öll orðasambönd þar sem viðkomandi orð kemur fyrir. Þannig þekkir orðanetið einingar eins og *afbrýði* (2 flettur) en finnur enga samsvörun þegar notandinn bætir við einum staf og skrifar *afbrýðis*. Hér hefði t.d. verið mikill kostur ef orðanetið hefði getað komið með tillögu að orðum eins og *afbrýðisamur* (3 flettur) eða *afbrýðisemi* (3 flettur). Ekki er heldur gert ráð fyrir leit með algildistákni eins og t.d. stjörnu eða spurningarmerki eins og gert er í veforðabókinni *ISLEX* og miklu víðar. Af þeim sökum er ógerningur fyrir notendur að leita eftir seinni hluta orða eins og t.d. *-semi* (t.d. *afskiptasemi* og *afbrýðisemi*).

Þegar leitað er að ákveðnum orðum nægir oft að slá orðið inn í nefnifalli eintölu. Þannig er hægt að leita að orðinu *fjall* og kalla fram orðasambönd með beygingarmyndunum *fjalli*, *fjalls*, *fjallsins*, *fjöll*, *fjöllum*, *fjöllunum* og *fjalla*. Þetta á einnig við um aðra orðflokka eins og lýsingarorð og sagnir. Þó virðist oft vera misbrestur á að allar beygingarmyndir birtist þegar notandinn slær inn grunnmynd orða. Sem dæmi má nefna orð eins og *kona* þar sem notandinn þarf að slá inn hverja beygingarmynd fyrir sig. Þegar leitað er að beygingarmyndinni *kona* birtast 18 orð og orðasambönd, öll með leitarorðinu í nefnifalli eintölu. Til að finna orðasambönd þar sem *kona* kemur fyrir í öðrum föllum þarf að leita undir hverri beygingarmynd fyrir sig: *konu* (6 dæmi), *kvenna* (12), *konum* (7) og *konur* (3). Sömu sögu er að segja um nafnorð eins og *maður*, *köttur* og *fiskur* og lýsingarorðið *lítill*. Ef skoðað er uppflettiorðið *gamall* má finna ýmsar beygingarmyndir þess orðs, þar af eitt dæmi um miðstig: *eldri*. En ef notendur slá inn beygingarmyndina *eldri* birtist hins vegar flettulisti með 7 dæmum.

Svona misræmi er villandi og gæti gert notendum erfiðara fyrir að finna þau orðasambönd sem þeir eru að leita að.

7 Notkunarmöguleikar

Orðanetið er í rauninni margþætt verk sem sameinar hlutverk a.m.k. fjögurra orðabóka. Í fyrsta lagi er orðanetið **uppflettirit yfir orðasambönd** þar sem notandinn getur gengið úr skugga um hvernig orða eigi hlutina. Hvaða sögn notum við til dæmis með nafnorðinu *hryðjuverk* og hvaða forsetningar getum við notað með sögninni *kvarta*? Og hvernig var aftur orðatiltækið um bjálkann og augað? Svona spurningar eru sérstaklega mikilvægar fyrir þá sem hafa litla reynslu af textaskrifum eða hafa ekki íslensku að móðurmáli og þykist ég nokkuð viss um að orðanetið nýtist þessum hópum vel. Helsti gallinn við orðanetið hvað þennan hóp varðar er að engar stílmerkingar eru í orðabókinni þótt þar sé bæði að finna úrelt (t.d. *far vel*) og mjög óformleg orð (t.d. *djobb, fara á fylleri*).

Í öðru lagi er orðanetið **hugtakaorðabók** þar sem notendur geta skoðað ákveðin merkingarsvið óháð orðflokkum. Hugtakalistana má nota á ýmsa vegu. Meðal annars geta textahöfundar og þýðendur skoðað listana þegar þeir eiga erfitt með að finna rétt orðalag. Sem dæmi má nefna að orðanetið gefur upp 79 flettur sem falla undir hugtakið KAFFISTYRKLEIKI og 119 flettur undir GÓÐVIÐRI. Hugtakalistarnir eiga einnig eftir að nýtast vel kennurum sem vilja leggja áherslu á uppbyggingu orðaforðans. Með því að fletta upp hugtökum eins og t.d. FJÖLSKYLDA, ATVINNA og ÞAKKARORÐ geta kennarar og nemendur í íslensku sem öðru máli skoðað orðaforðann saman og unnið æfingar út frá því. Það sama má segja um íslenskukennslu í skólum þar sem skoða mætti hugtök sem tengjast til dæmis tilfinningum, hugarástandi eða lýsingum á fólki og umhverfi og vinna markvisst með orðaforðann í tengslum við bókmenntakennslu og ljóðalestur. Hér eru tækifærin óteljandi og augljóst er að *Íslenskt orðanet* er mikill fjársjóður fyrir þá sem fást við íslenskukennslu í skólum landsins. Gott væri ef einhver fær íslenskukennari yrði fenginn til þess að útbúa kennslufni sem væri aðgengilegt á vefnum því að mér finnst mjög sennilegt að margir vilji nýta sér slíkt efni þótt þeir ættu erfitt með að útbúa það sjálfir.

Í þriðja lagi er orðanetið **orðabók yfir merkingarlega skyld orð**: grannheiti, skyldheiti, samheiti, andheiti og samsett orð. Helsti ókost-

urinn hvað þetta varðar er að hugtökin sem hinn almenni notandi þekkir helst, þ.e. *samheiti* og *andheiti*, eru falin undir flípanum „Metin vensl“. Orðin *grannheiti* og *skyldheiti* eru ekki eins gagnsæ og *samheiti* og *andheiti* og hætt er við að almenningur skilji ekki hugsunina á bak við orðin og skoði því síður þá lista. Fyrir þá sem kynna sér vefinn er það hins vegar mikill kostur að geta skoðað alla þessa flokka saman. Orðanetið gæti því verið mjög gagnlegt sem samheitaorðabók fyrir almenning og kannski mætti einfalda framsetninguna fyrir einmitt þennan markhóp. Erfitt er þó að benda á einhverjar lausnir í fljótu bragði en kannski mætti hugsa sér að tengja sérstaka hluta orðabókarinnar við vefgáttina *málið.is*? Væri til dæmis hægt að vísa beint úr vefgáttinni á vefsíðu sem sýndi grannheiti og samheiti orðanna?

Í fjórða og síðasta lagi má nota *Íslenskt orðanet* sem **gagnagrunn um setningargerð**. Sem dæmi má nefna orðasambandið *gæta sín* sem er samsett úr sögn og afturbeygðu fornafni í eignarfalli. Þegar smellt er á flípann „Setningargerð“ birtast á skjánum 9 dæmi um orðasambönd sömu setningargerðar (t.d. *hefna sín*, *misgá sín*, *skammast sín*). Þessar upplýsingar geta nýst málfræðingum mjög vel þegar þeir eru að leita að dæmum um fallstýringu eða ákveðin munstur og eins geta íslenskukennarar notað þessar upplýsingar til að fá hugmyndir að orðaforða sem þeir geta tengt við málfræðikennslu.

8 Lokaorð

Eins og umfjöllunin hér að framan gefur til kynna er *Íslenskt orðanet* margþætt verk sem hefur að geyma ógrynni upplýsinga um orðasambönd í íslensku og um íslenska málnotkun. Vefurinn er mikill fengur fyrir alla þá sem fást við ritun og textagerð, hvort sem það er í leik eða starfi. Mikilvægt er því að vefurinn fái góða kynningu meðal almennings. Hér hafa kennarar á efri námsstigum stóru hlutverki að gegna og því tel ég brýnt að sérstök áhersla sé lögð á að kynna vefinn fyrir þeim og að þeir séu hvattir til að kenna nemendum að nota hann. Eins er mikilvægt að orðanetið sé á vefgáttum eins og *málið.is*.

Að lokum má minnast enn og aftur á að *Íslenskt orðanet* er í stöðugri þróun og enn er verið að vinna að þróunarverkefnum í sambandi við vefinn. Nú stendur til að útbúa rithjálp og áhugavert verður að sjá útkomuna úr því. Í framtíðinni mun orðanetið nýtast vel í ýmis mál-tækniverkefni og því er mikilvægt að haldið verði áfram að bæta í gagnagrunninn og þróa vefinn í takt við þær tæknibreytingar sem fyrir höndum eru.

Heimildir

- Jóhannes Gísli Jónsson. 2005. Orðastaður og Orðaheimur. *Orð og tunga* 7:121–129.
- Jón Hilmar Jónsson. 2001. *Orðastaður. Orðabók um íslenska málnotkun*. Önnur útgáfa, aukin og endurskoðuð. Reykjavík: JPV útgáfa.
- Jón Hilmar Jónsson. 2002. *Orðaheimur. Íslensk hugtakaorðabók með orða- og orðasambandaskrá*. Reykjavík: JPV útgáfa.
- Jón Hilmar Jónsson. 2005. *Stóra orðabókin um íslenska málnotkun*. Reykjavík: JPV útgáfa.
- Jón Hilmar Jónsson. 2016. *Íslenskt orðanet*. Reykjavík: Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum. <http://ordanet.arnastofnun.is> (sótt í júlí 2017).

Helga Hilmisdóttir
Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum
Laugavegi 13
IS-101 Reykjavík
helga.hilmisdottir@arnastofnun.is